

טמונה בפרשה

עלון שבועי לעידוד העיון והבקיאות בפרשת השבוע

רמזים ופרפראות

אנו אומרים בתפילה ג' פעמים 'ובכן' כנגד מלכויות, זכרונות ושופרות. (כלבו)

*

המילים האחרונות בקריאת התורה ביום ב': "ואת מעכה" ראשי תיבות: ו'ידי א'חר הת'פילה מגיע ע'ד כ'סא ה'כבוד.

*

מספר התיבות שבקריאת התורה בשני הימים של ר"ה עם המפטיר, עולה בגימטריא: 'ראשי השנה'.

*

האותיות שבאות אחרי אותיות המילה שופר (תצש) עולות בגימטריא למילים: "שכרך הרבה מאד", זאת משום שהתשובה הופכת זדונות לזכויות. (בן איש חי)

שאלה לשולחן החג

"אמר רבי אבהו אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה רבש"ע מפני מה אין ישראל אומרים שירה לפניך בר"ה וביום הכפורים אמר להם אפשר מלך יושב על כסא דין וספרי חיים וספרי מתים פתוחין לפניו וישראל אומרים שירה" (ר"ה לב:)

מבאר הגמרא, שבשעה של דין אין ראוי לומר שירה (הלל) לפני הקב"ה. הגמרא (ר"ה טז.) מביאה: 'ר' יוסי אומר, אדם נידון בכל יום, שנאמר: "ותפקדנו לבקרים". רבי נתן אומר, אדם נידון בכל שעה, שנאמר: "לרגעים תבחננו". ויש לבאר אם כן, כיצד אנו אומרים הלל במועדים ובראשי חודשים, הלא לפי רבי יוסי ורבי נתן, כל יום הוא יום דין?

מטרת השאלה

הינה לעורר דיון סביב שולחן החג. ניתן לשלוח את תשובותיכם למערכת (בציון מקורות, אם ישנם) ובל"ג אכתוב מן התשובות בעוד כחודש.

חדש! ניתן להזמין חוברות של חומש בודד מתוך הספר כמזכרת מאירועים

פנינים

"אשר לו אלקים קרבים אליו"

'אמר רבי יוחנן: כשמתכנסין מלאכי השרת לפני הקב"ה לומר אימתי ראש השנה ואימתי יום הכפורים, הקב"ה אומר להם, לי מה אתם שואלים, אני ואתם נלך אצל בית דין של מטה' (דברים רבה ב' י"ד) ורבים עמלו בביאור המדרש. חז"ל לימדונו ש: 'לא אד"ו ראש' - דהיינו שאין ראש השנה יכול לחול בימים א', ד' ו-ו' (משום שאין אנו רוצים שיום הכיפורים יחול בסמיכות לשבת או שהושענא רבא יחול בשבת). ועוד אמרו חז"ל: 'כשיש דין למטה - אין דין למעלה'. וישנם יומיים בשבוע שבהם יושבים בתי הדין, שני וחמישי. ולפי כל זה מובנת ביותר קושיית המלאכים שהרי לכאורה קשה מאד: מתי יכול בכלל לחול ראש השנה? שהרי בימים א', ד' ו-ו' לא יתכן מפני הכלל של 'לא אד"ו ראש', ובימים ב' וה' יושבים בבית דין של מטה לדון ובכך נמנעים מלדון בבית דין של מעלה, ואם יחול ר"ה בימים ג' או ז' הרי שיחול יוה"כ בהכרח בימים ב' או ה' ושוב אי אפשר יהיה לדון בהם? והשיב להם הקב"ה: אני ואתם נרד למטה - כלומר נרד לדון למטה כמו בתי הדין למטה ואז יוכלו להיות ר"ה ויום כפור להיות ביום ב' או ביום ה', ולמרות ש'כשיש דין למטה אין דין למעלה' אין בעיה כי אף אנו נדון למטה. (מהר"י אסאד)

"כי אתה שומע קול שופר ומאזין תרועה ואין דומה לך"

יש לבאר מדוע נוסח התפילה בסוף ברכת השופרות בתפילת מוסף, מסתיימת במילים 'ואין דומה לך'. הביטוי 'אין דומה לך' מופיע פעמים נוספות בתפילה, בברכת גבורות: "מי כמוך בעל גבורות ומי דומה לך מלך ממית ומחיה ומצמיח ישועה", וכן בברכות קריאת שמע בשבת: "ואין דומה לך מושיענו לתחיית המתים". ויש להבין מה הקשר בין הברכות הללו כך שנתקנה לשון זה לברכות אלו. ויש לומר: א. השייכות ביניהם הוא השופר. שבתחיית המתים כתוב: "והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול". ב. אפילו גויים עובדי ע"ז מודים שאין מחיה מתים אלא הקב"ה, ובשופר כתוב: "ותרועת מלך בו", משמע שרק בישראל עובדים בתרועה. ג. השופר מהפך ממידת הדין למידת הרחמים, שאין אנו יכולים לעמוד בדין וכמתים חשובים, ומה שנהפך לרחמים הוא כמו תחיית המתים. ד. לעבור את ראש השנה הוא בבחינת 'מחיה המתים' כמו שמברכים על מי שלא ראה את חברו י"ב חודש שמברך עליו מחיה המתים כי עבר עליו ר"ה. ה. כתוב בירושלמי שעירבוב השטן בתקיעת שופר הוא משום שכתוב "בלע המות לנצח" וכשהוא שומע את קול השופר הוא נבהל וחושב שהגיע זמנו להתבטל, וזהו שבכל תקיעה יש בחינה של תחיית המתים. ו. ענין השופר הוא ממש מענינו של תחיית המתים שסגולתו וכוחו של השופר לחדש חיות ולהורידה לעולם הזה ולתת לו אפשרות קיום. (אפיקי מים) (ע"פ תשובות הקוראים הנכבדים שליט"א ל'שאלה לשולחן החג' תשפ"ג)

הפכו את
השנה
לעתקה!

ניתן להשיג ב"מקרא" הוצאה לאור, ובטלפון:
052-7665775

ישנו ביקוש רב בבתי כנסת ברחבי הארץ לקבל את העלון לקהילתם.
זו ההזדמנות שלכם לזכות בהפצת תורה!

השתתפו באמצעות העברה לבנק לאומי (10) סניף 905 חשבון 5055271 ע"ש 'בייז'.

חידון א' ת'

התשובה לכל שאלה מתחילה באות המופיעה בתחילת השורה

- א. יש הנוהגים שלא לאכול בראש השנה
- ב. אחד משלושת הספרים שנפתחים בר"ה
- ג. "בספר חיים ברכה ושלוש ופרנסה טובה ו..."
- ד. "שתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה [כ...]"
- ה. בערב ר"ה, נוהג לערוך אותה בפני שלושה או עשרה
- ו. "לשנה טובה תיכתב _____ לאלתר"
- ז. שם אחת הברכות הייחודיות למוסף של ר"ה
- ח. עקרה שנפקדה בר"ה
- ט. "וכתוב לחיים _____ כל בני בריתך"
- י. שם נוסף לראש השנה
- כ. סימן שנהוג לאכול בסעודת ליל ר"ה
- ל. "שנהיה _____ ולא _____"
- מ. שם אחת הברכות הייחודיות למוסף של ר"ה
- נ. מותר להכין אוכל _____ ביום טוב
- ס. סימן שנהוג לאכול בסעודת ליל ר"ה
- ע. הניסיון העשירי שבו נתנסה אברהם אבינו
- פ. אשתו השנייה של אלקנה (צרתה של חנה)
- צ. אחד משלושת הספרים שנפתחים בר"ה
- ק. סימן שנהוג לאכול בסעודת ליל ר"ה
- ר. שלושה סימנים שנהוג לאכול בסעודת ליל ר"ה
- ש. מכניסים אותו לפה ומברכים עליו, אך אינו נאכל
- ת. תפילה שנוהגים לומר בין מנחה לשקיעה

חידון א' ת' הפוך

התשובה לכל שאלה מסתיימת באות המופיעה בתחילת השורה

- א. תנא שעיקב עדים בעיר לוד
- ב. במקדש, במה היה מצופה פיו של השופר בר"ה?
- ג. בו נידונים על המים
- ד. "ד' ממית ומחיה, _____ שאול ויעל"
- ה. המקום בו היה המשכן בימי אלקנה
- ו. אחד מהחדשים, ובו היו השלוחים יוצאים
- ז. כשהיו משיאין משואות, הביאו כלונסאות של _____
- ח. כך חנה כינתה את עצמה
- ט. אחד מהחדשים שיש בהם ראשי שנים
- י. הכהן שחשב שחנה שיכורה
- יך. "מנעי _____ מבכי _____ מדמעה, כי יש שכר _____"
- יל. "אז תשמח בתולה _____"
- ימ. "הבן יקיר לי _____ אם ילד _____"
- ינ. "כה אמר ד' מצא _____ במדבר"
- ס. אחד מבני עלי
- ע. תנא שרבן גמליאל גזר עליו לבוא אליו
- ף. סב סביו של אלקנה
- ץ. המילה הראשונה בשירת חנה
- ק. כך הייתה קרויה החצר שבה היו מתאספים העדים
- ר. פעם נשתהו העדים מלבוא ונתקלקלו הלוויים ב_____
- ש. בלשון זו מקדש ראש בית הדין את החודש
- ת. תוקעים אף בהם יחד עם השופר במקדש

כתרומו

דבא פשה נדיא דעלייה מיליה מתקבא אונקלוס נכנסה לעקרין של לאנוו.

"בין שנראה בעליל" (פ' א מ"ה) - המילה העברית 'בעליל' שפירושו: באופן מובהק, ללא ספק, בבירור.

מן המדרש

אמר רבה: "כאשר הייתי בבית מדרשו של רב הונא, הסתפקנו: 'מהו לומר זמן (ברכת שהחיינו) בראש השנה וביורה"כ? האם מכיון שמזמן לזמן בא לכן נאמר, או שמא משום שלא נקראו 'רגלים' אין לברך בהם 'שהחיינו'? ולא היה בידו של רב הונא לפשוט ספק זה. כאשר באתי לבית מדרשו של רב יהודה, אמר: 'אני, על דלעת חדשה הבאה (המתחדשת) משנה לשנה גם כן מברך אני שהחיינו!' (וקל וחומר שיש לברך בראש השנה וביום הכיפורים) והמשכתי לשאול אותו: 'רשות (שמי שרוצה יכול לברך) לא נסתפקתי, נסתפקתי האם הוא חובה.' אמר לי: 'רב ושמואל אמרו שניהם שאין לומר זמן (שהחיינו) אלא בשלוש רגלים...' שלחו חכמים את רב יימר (ויש גורסים ייבא) בערב ראש השנה כדי לבדוק כיצד הוא נוהג בברכת שהחיינו ומה ההלכה. הבין רב חסדא את מטרת בואו ופנה אליו בפתגם: "המגביה עץ לח, למקומו הוא צריך!" (כלומר, אין שום סיבה להרים עץ לח שאינו ראוי לכלום, אלא אם צריך הוא את מקומו - כך גם אתה באת אלי כדי לבחון אותי בדבר הלכה). הביאו לפני רב חסדא כוס יין, קידש ואמר זמן. ולהלכה: אומרים זמן בר"ה וביורה"כ ואפילו בשוק (שלא על כוס יין). (ע"פ עירובין מ:)

מילה לחג

**במקום שאינו נמוך,
השרץ נמצא מעוך,
כי הוא שיקר וגנב,
שלא זרק את הארנב.**

המונח המבוקש הינו מילה
ב 3 אותיות המופיעה בהפטר
אשר כל שורה בחידה
רומזת להקשר שונה שלה.
(יתכן כתיב חסר וחילופי אותיות
בעלי הגיה דומה)

התשובה תתפרסם אי"ה בגליון הבא

ושפני טמוני חול

כיצד יתכן שהאדם יעשה מעשה מצווה ורק אחרים יצאו ידי חובה במצוותו ולא הוא עצמו?

"למשפטיך עמדו היום מי הכל עבדיך"

פסוק זה, מן התהילים, עולה בגימטריא 861, בדיוק כמו היום בו דן הקב"ה את כל באי העולם = 'ראש השנה'. (הגרי"ח זוננפלד)

'יום אחר בשנה חשוב שנה' (ר"ה ב:)

איש אחד הבטיח לחתנו, בחור תלמיד חכם, לפרנסו עשרה שנים מחתונתו. לאחר עשרה ימים, אמר בעה"ב לחתנו: "הרי יום אחד בשנה חשוב שנה, אזי קיבלת כבר מה שהבטחתי לך". השיב החתן: "אם כן, הרי אף עברו עשר שנים ולא ילדה אשתי, ומגיע לה גט...".

שעשועי דאורייתא

"כיצד ראית את הלבנה" היכן בתורה מוזכר הירח?

מצאו נא במשניות ראש השנה:

1. משנה עם המספרים 1, 2, 3.

2. משנה שפותחת ומסיימת באות א'.

3. את שמותיהם של 3 מספרי התנ"ך.

מצאו נא בהפטרות ראש השנה:

4. שבע מילים רצופות שמסתיימות באות י'. (הפטרת

יום ב')

5. אות המופיעה פעמיים ברצף. (2 תשובות, 1 בכל

הפטרה)

6. שניים מגלגל המזלות. (1 בכל הפטרה)

שמיאות מי יבין

לפניכם פסוק מן ההפטרה שנפל בו שיבוש, התשכילו להבין מהו?

1. "הבן יקיר לי אפרים עם ילד שעשעים כי מדי דברי בו זכר אזכרנו עוד על כן המו מעי לו רחם ארחמנו נאם ד'"

2. "ותען חנה ותאמר לא אדני אשה קשת רוח אנכי ויין ושכר לא שתיתי ואשפך את שיחי לפני ד'"

תשובות

ושפני טמוני חול - תשובה לגיליון קודם: 'שורש התהילות - כזב, וריבוע הדל ירים אביון'. למה הכוונה? - תהילות = 841 בגימטריא. והשורש הוא 29 (29*29=841), כמנין 'כזב'. דל = 34*34 = 1156. (אסף המזכיר) **חידון א' ת'** - אגוז, בינונים, גזירות טובות, דבש, התרת נדרים, ותיחתם, זכרונות, חנה, טובים, יום הזיכרון, כרתי, לראש לזנב, מלכויות, נפש, סילקא, עקידה, פנינה, צדיקים, קרא, רוביא רימון ראש (ויש האוכלים גם ריאה), שופר, תשליך. **חידון א' ת' הפוך** - ר' עקיבא, זהב, בחג (סוכות), מוריד, שילה, כסלו, ארו, אשה קשת רוח, שבט, עלי, קולך ועיניך לפעולתך, במחול, אפרים שעשועים, חן, פנחס, ר' יהושע, צוף, עלץ, בית יעזק, שיר, 'מקודש', חצוצרות. **שעשועי דאורייתא** - בפרשת בראשית: 'המאר הקטן', בחלום יוסף: 'השמש והירח', בפרשת שמות: 'שלשה ירחים', ואתחנן: 'ואת הירח', שופטים: 'או לירח', כי תצא: 'ירח ימים', וזאת הברכה: 'גרש ירחים'. 1. 'סדר תקיעות, שלש, של שלש שלש. שעור תקיעה כשלש תרועות. שעור תרועה כשלש יבבות. תקע בראשונה, ומשך בשניה כשתיים, אין בידו אלא אחת'. 2. 'אין פוחתין... אם השלים בתורה, יצא'. 3. 'ראשי דברים', 'רבי יהושע', 'למלכים'. 4. 'כי אחרי שובי נחמתי ואחרי הודעי ספקתי'. 5. מתנוודד, וישתחוו. 6. 'קשת גיבורים', 'בתולה במחול'. **מילה בפרשה וילך** - לפניו. 'האחד שם ממול לשני' - שם לפניו, 'ולצדדיו עמד החינני' - צד = פן לצדדיו = לפניו (על משקל זה), 'ראשון הקדים ובא' - דבר שקדם בזמן או במקום קרה לפניו, 'לאיזור העין שלא נבע' - העין נמצא בפניו או לאיזור העין = לפניו, ועין זו אינה מעיין שאף קרוי עין. **טמונות לראש השנה** - 1. רימון לסימנא טבא. 2. 'כל השופרות כשרים חוץ משל פרה' (פ"ג מ"ב). ויש שאוכלים ראש בקר לסימנא טבא. 3. 'אם אינן מכירין אותן' (פ"ב מ"א) 4. 'והבא להציל מן הדליקה' (פ"ב מ"ה) 5. 'ויפיו מצופה זהב' (פ"ג מ"ג) 6. שלושה ספרים נפתחים ברה"ה. 7. גזר לסימנא טבא. 8. תפוח בדבש לסימנא טבא. 9. 'בראשונה היו משיאין משואות' (פ"ב מ"ב) 10. 'זכמה היה רחב', ועוד מראות הלבנה (פ"ב מ"ז) 11. 'וסעודות גדולות עושים להם שם' (פ"ב מ"ה) 12. 'כבקרת רועה עדרו', 'למעשר בהמה' (פ"א מ"א) 13. 'ומפריחי יונים' (פ"א מ"ח) 14. 'ולירקות' (פ"א מ"א) 15. 'על כסלו מפני החנוכה' (פ"א מ"ג) **טמונות בהפטרה** - 1. 'פנינה' (א,ב), 2. 'וקולה לא ישמע' (א,ג), 'מנעי קולך מבכי' (לא,טו) 3. 'ילד שעשועים' (לא,יט) 4. 'רחל מבכה על בניה' (לא,יד) **שאלה לשלחן השבת ראה** - שאלנו: כתב רש"י: 'ולהלן הוא אומר כי לא יחדל אביון, אלא בזמן שאתם עושים רצונו של מקום אביונים באחרים ולא בכם, וכשאין אתם עושים רצונו של מקום אביונים בכם'. ויש לפרש אם כן, איך תקנו מצות מתנות לאביונים בפורים, שצריכים דווקא אביון ולא סתם עני. הרי לפי בדברי רש"י, לעתיד לבוא, לא יהיו אביונים, וכיצד יקיימו את המצוה, ועוד, שעל מצוות הפורים נאמר שלא יתבטלו לעתיד לבוא? כמה מעיקרי התשובות שהתקבלו במערכת: 1. הגרי"ז היה נותן מתנות לאביונים לקטנים שהם אכן חסרי כל ותאבים לכל דבר. 2. אכן לעתיד לבוא יבוטל דבר זה וימי הפורים יהיו כיו"ט עם איסור מלאכה. (דברי יואל) 3. ישנן דרגות רבות בעשיית רצון הקב"ה. 4. אפשר בדיעבד לתת לעני רגיל. 5. העיקר הוא שהאביונים יהיו שמחים, ואם אין אביונים עצובים הרי התקיימה המצוה. 6. יום הפורים כחג לא יתבטל לעתיד לבוא, אך יתכן שמצוותיו כן. (ע"פ פרי צדיק) 7. יכולים לתת לגר תושב אביון.

ניתן להשיג את העלון:

במייל: ע"י שליחת מייל בקשה אל: temunabaparashah@gmail.com - מלמדים, תלמודי תורה ובתי ספר - נא ציינו זאת.

ב: 'לדעת', 'אידישער וינקל' (באידיש) ו'דרשו'.

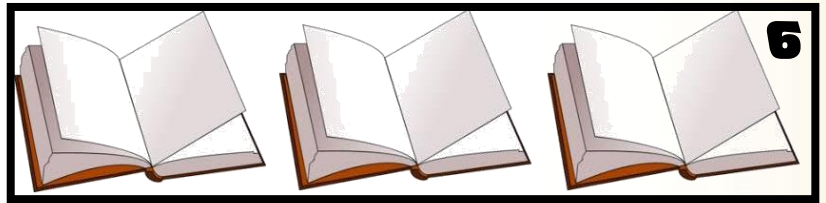
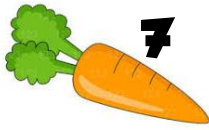
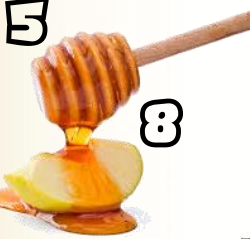
בירושלים: בחנות 'פיצוחי בית ישראל' רח' בית ישראל 1, ובמערכת.

טמונות לראש השנה

זהו חידון משעשע מתמונות הרמוזות על פסוקים ומושגים הקשורים לראש השנה ולמשניות ראש השנה.
(תוכלו למצוא תשובות במדור 'תשובות')

אדגיש, כי אין הסוּנה להמחיש את הפסוקים כלל, אלא רק בדרך רמז וכפל לשון. (מומלץ לציין זאת לילדים)
אשמח לקבל רעיונות, חיזוקים והערות: temunabaparashah@gmail.com
כמו"כ להצטרפות לרשימת התפוצה ולהקדשות ניתן לשלוח בקשה למייל הנ"ל.

מקרא רמת קושי: רגיל קשה

'מחשבה טובה'

התשובה לטמונה זו תתפרסם בע"ה בגיליון הבא

תשובה לגיליון הקודם
'ולא תקעו אותו היום בחצוצרות'
(רש"י לא, כח)

טמונות בהפטרה

הפטרות ר"ה "ויהי איש אחד" (ש"א א' א' - ב' יא) "כה אמר ד'" (ירמיה לא א' - יט')

